

Sygn. akt VI ACa 1153/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 czerwca 2015r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VI Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący-Sędzia SA Aldona Wapińska

Sędziowie SA Agata Zając

SO del. Grażyna Kramarska (spr.)

Protokolant protokolant Katarzyna Łopacińska

po rozpoznaniu w dniu 9 czerwca 2015r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa R. G.

przeciwko Skarbowi Państwa- (...)

o odszkodowanie i zadośćuczynienie

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 17 kwietnia 2013r.

sygn. akt III C 1016/11

1. oddała apelację;
2. nie obciąża powoda kosztami zastępstwa procesowego na rzecz pozwanego w postępowaniu apelacyjnym.

Sygn. akt VI ACa 1153/14

UZASADNIENIE

Powód R. G. ostatecznie wniósł o zasądzenie od Skarbu Państwa – (...) kwoty 60.000 zł tytułem zadośćuczynienia za okres 3 lat spędzonych w warunkach przepełnienia w Zakładzie Karnym w S. i Areszcie Śledczym W.- G.. Powód wskazał, że doszło do naruszenia jego dóbr osobistych w postaci godności, prawa do intymności i prywatności w związku z poniżającym traktowaniem w w/w jednostkach penitencjarnych poprzez umieszczenie go w celach mieszkalnych niespełniających wymogu powierzchni 3 m² na osobę oraz oddzielenia urządzeń sanitarnych od reszty pomieszczenia przeznaczonego do spania, spożywania posiłków i odpoczynku. Podniósł też dodatkowo, że w Zakładzie Karnym w S. oprócz przeludnienia i złych warunków sanitarnych, ściany w celach mieszkalnych były zagrzybione, odpadał parkiet z podłóg, panowała nadmierna wilgoć oraz brak było wentylacji w okresie letnim i ogrzewania w okresie zimowym. Zdaniem powoda przebywanie w w/w warunkach wywarło negatywny wpływ na jego zdrowie psychiczne i stan fizyczny. Ma bowiem chore serce, uszkodzony w dwóch miejscach kręgosłup, cierpi na nerwicę i bezsenność, miewa także stany lękowe i depresyjne.

Pozwany w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda kosztów postępowania, powołując się na to, że powód nie wykazał, aby doszło do bezprawnego działania funkcjonariuszy Służby Więziennej oraz, by działania te doprowadziły do powstania u niego szkody. Pozwany zaprzeczył, by we wskazanych przez powoda jednostkach penitencjarnych w czasie osadzenia w nich powoda panowały warunki bytowe mogące uwłaczać godności powoda.

Wyrokiem z dnia 17 kwietnia 2013r. Sąd Okręgowy w Warszawie oddalił powództwo, nie obciążając powoda kosztami procesu i nieuiszczonymi kosztami sądowymi.

Sąd Okręgowy ustalił, że w okresie ostatecznie objętym pozwem (od dnia 7 września 2008r.) powód przebywał w Areszcie Śledczym W.- G. od dnia 13 stycznia 2009 r. do dnia 11 listopada 2009r. w celach o numerach (...) (przeznaczonej dla 4 osób) i (...) (przeznaczonej dla 5 osób), a w Zakładzie Karnym w S. od dnia 13 listopada 2009 r. do chwili obecnej, przy czym: w celi numer (...) o powierzchni 15,95 m⁽²⁾ przeznaczonej dla 5 osób przebywał w okresie 13 – 19 listopada 2009 r.; w celi numer (...) o powierzchni 15,63 m⁽²⁾ przeznaczonej dla 5 osób w okresie 19 – 20 listopada 2009 r., 22 – 24 marca 2010 r. oraz 19 kwietnia- 21 lipca 2010 r.; w celi numer (...) o powierzchni 15,58 m⁽²⁾ przeznaczonej dla 5 osób w okresie od 20 listopada 2009 r. do 11 stycznia 2010 r.; w celi numer (...) o powierzchni 8,05 m⁽²⁾ przeznaczonej dla 2 osób w okresie 11 – 14 stycznia 2010 r.; w celi numer (...) o powierzchni 15,83 m⁽²⁾ przeznaczonej dla 5 osób w okresie 14 stycznia – 18 lutego 2010 r., 21 lipca- 28 października 2010 r.; w celi numer (...) o powierzchni 15,95 m⁽²⁾ przeznaczonej dla 5 osób w okresie 18 lutego – 22 marca 2010 r.; w celi numer (...) o powierzchni 15,95 m⁽²⁾ przeznaczonej dla 5 osób w okresie 24 – 29 marca 2010; w celi numer (...) o powierzchni 6,02 m⁽²⁾ przeznaczonej dla 2 osób w dniu 29 marca 2010 r.; w celi numer (...) o powierzchni 5,49 m⁽²⁾ przeznaczonej dla 1 osoby w okresie 29 marca- 7 kwietnia 2010 r.; w celi numer (...) o powierzchni 15,29 m⁽²⁾ przeznaczonej dla 5 osób w okresie 2 – 6 listopada 2010 r.; w celi numer (...) o powierzchni 15,67 m⁽²⁾ przeznaczonej dla 5 osób w okresie 6 – 8 listopada 2010 r.; w celi numer (...) o powierzchni 19,96 m⁽²⁾ przeznaczonej dla 6 osób w okresie 8 listopada 2010r.- 21 stycznia 2011 r.; w celi numer (...) o powierzchni 18,05 m⁽²⁾ przeznaczonej dla 6 osób w okresie 21 stycznia- 14 marca 2011 r.; w celi numer (...) o powierzchni 17,28 m⁽²⁾ przeznaczonej dla 5 osób w okresie od 14 marca do 23 sierpnia 2011 r. oraz w celi numer (...) o powierzchni 17,14 m⁽²⁾ przeznaczonej dla 5 osób w okresie od 23 sierpnia 2011 r. do chwili obecnej. Zgodnie z ustaleniami Sądu Okręgowego cele mieszkalne w Zakładzie Karnym w S. w okresie osadzenia powoda nie były przeludnione. W celi numer (...) łącznie z powodem przebywało od 4 do 5 osadzonych, w celi numer (...) było ich 5, zaś w celi nr (...) liczba więźniów nie przekraczała 3. W Areszcie Śledczym W.- G. w czasie pobytu powoda panowało okresowe przeludnienie, powodujące przekroczenie normy metrażowej ustalonej na poziomie 3 m⁽²⁾ na jedną osobę. W drugim półroczu 2008 roku w areszcie tym zaludnienie dla mężczyzn wynosiło 114,5%, zaś w pierwszym półroczu 2009 roku spadło ono do poziomu 91,7%. Zarządzeniem z dnia 1 października 2008 roku Dyrektor Aresztu Śledczego W.- G. zezwolił na umieszczenie osadzonych w celach, gdzie powierzchnia na jednego osadzonego wynosiła mniej niż 3 m⁽²⁾. Od grudnia 2009 roku zlikwidowano przeludnienie w tej jednostce, pojawiające się zaś chwilowe przeludnienie, było stanem przejściowym, likwidowanym w jak najszybszym terminie. Cele mieszkalne w obu jednostkach były wyposażone standardowo, zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 października 2003 roku w sprawie warunków bytowych osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych (Dz. U. 2003r., Nr 186, poz. 1820). W Areszcie Śledczym W.- G. sprzęt kwaterunkowy nosił ślady użytkowania, jednak był w pełni sprawny, a wszystkie usterki były na bieżąco usuwane. Stan techniczny cel był dobry, na ścianach nie stwierdzono grzyba, wstępujące zaś zawilgocenia spowodowane były niewłaściwym użytkowaniem kąpeków sanitarnych przez osadzonych. Nie stwierdzono także ubytków czy odklejania ścian i parkietu w stopniu wymagającego generalnego remontu. Dwa razy w roku były dokonywane przeglądy kominiarskie potwierdzające sprawność wentylacji kominowej. Temperatura w celach mieszkalnych i pomieszczeniach sanitarnych odpowiadała obowiązującym normom, sztuczne oświetlenie było sprawne i odpowiednie do czytania i pisania. W każdej celi mieszkalnej w areszcie znajdował się kąpek sanitarny wydzielony ścianką bądź parawanem od reszty pomieszczenia, zapewniający powodowi intymność, wyposażony w

dostęp do WC oraz bieżącej wody. Przepływ powietrza w kącie sanitarnym zapewniała wentylacja grawitacyjna. Cele mieszkalne w pawilonie (...) Zakładu Karnego w S., w których powód był osadzony, tj. numer (...), wyposażone były w całkowicie zabudowane kącie sanitarne, posiadające pełen węzeł sanitarny z doprowadzoną instalacją zimnej i ciepłej wody bieżącej oraz WC. Cele mieszkalne w pawilonie (...), tj. o numerach (...) posiadały kącie sanitarne jedynie z zimną wodą bieżącą oraz WC, zabudowany parawanem o wysokości do około 1,6 m, zapewniający więźniom intymność. Powód miał możliwość kąpieli co najmniej raz w tygodniu, a w razie potrzeby czy wskazań lekarskich – częściej. W miarę możliwości finansowych Zakład Karny w S. dokonywał na bieżąco remontów cel, w tym dokonano wymiany okien na plastikowe w pawilonie (...). W każdej z jednostek penitencjarnych powód miał zapewniony dostęp do opieki zdrowotnej i korzystał ze świadczeń: z uwagi na skargi dotyczące bólu kręgosłupa, został skierowany na badanie RTG, które wykazało zmniejszenie lordozy szyjnej. Wobec stwierdzenia braku wyraźnych odchyśleń od normy, nie skierowano powoda na rehabilitację, wskazując otyłość powoda jako prawdopodobną przyczynę bólu kręgosłupa. Powód nie skarżył się na bóle serca, RR było w normie, brak było podstaw do leczenia kardiologicznego. Powód nie zgłaszał także problemów związanych ze stanami lękowymi czy nerwicą, nie był przez to kierowany na konsultacje psychiatryczne. Z powodu kłopotów ze snem otrzymywał okresowo leki. Powód w okresie osadzenia w Areszcie Śledczym W.- G. nie zgłaszał żadnych skarg, a w Zakładzie Karnym w S. uskarżał się na pracę funkcjonariuszy, jednak jego skargi zostały oddalone jako bezzasadne.

Sąd Okręgowy uznał, że zakresem żądania pozwu zostało objęte nie tylko odszkodowanie - wobec twierdzenia powoda o doznany uszczerbku na zdrowiu, ale też zadośćuczynienie za szkodę niemajątkową (tzw. krzywdę) - wobec twierdzenia powoda o cierpieniach psychicznych i fizycznych w związku z warunkami odbywania kary pozbawienia wolności. W ocenie tego Sądu wykonywanie kary pozbawienia wolności wobec powoda nie wiązało się ze szczególnym udręczeniem, czy też torturą, gdyż zebrany w sprawie materiał dowodowy nie pozwalał na przyjęcie wniosku, że wykonywanie kary pozbawienia wolności, jest dla powoda aż tak dotkliwie, jak on twierdzi, w tym, że miało jakikolwiek negatywny wpływ na jego zdrowie fizyczne i psychiczne. Sąd Okręgowy zważył, że zapewnienie przez Państwo godziwych warunków odbywania kary pozbawienia wolności jest jednym z podstawowych wymagań demokratycznego państwa prawnego, znajdującym wyraz w normach prawa międzynarodowego (art. 10 ust. 1 ratyfikowanego przez Polskę Międzynarodowego Paktu Praw Osobistych i Publicznych z dnia 19 grudnia 1966 roku Dz. U. z 1977 r., nr 38, poz. 167 i 169 oraz art. 3 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i Podstawowych Wolności z dnia 4 grudnia 1950 roku). Łączy się z tym wynikający z art. 8 ust. 1 Konwencji nakaz poszanowania życia prywatnego obywateli i ich prawa do intymności, co w odniesieniu do osób osadzonych w zakładach karnych oznacza obowiązek zapewnienia takich warunków bytowych i sanitarnych, w których godność ludzka i prawo do intymności nie doznają istotnego uszczerbku. W ocenie Sądu Okręgowego nie budził wątpliwości fakt, że w Areszcie Śledczym W.- G. w czasie osadzenia powoda panowało okresowe przeludnienie, gdyż znalazło to potwierdzenie w m.in. w piśmie Dyrektora Aresztu Śledczego W.- G., zarządzeniu wewnętrznym oraz sprawozdaniu z wizytacji tej jednostki. Jednak, mimo spoczywającego na powodzie ciężaru procesowego wynikającego z art. 6 k.c., nie udowodnił on w żaden sposób, że był osadzony w celi, która nie czyniła zadość normie metrażowej 3 m² na osobę. Okoliczności tej nie potwierdziły zgromadzone w sprawie dokumenty, a sam powód przyznał, że w większości przebywał w celach z czterema współosadzonymi, przy czym w okresie ostatecznie objętym żądaniem pozwu ewentualne niezapewnienie normy powierzchni 3 m² miałyby i tak charakter sporadyczny. Sąd Okręgowy uznał też za nieudowodnione twierdzenie powoda dotyczące zagrzybionych i zawilgoconych cel mieszkalnych i odpadającego parkietu z podłogi, wskazując na to, że z zebranego materiału dowodowego nie wynikało, by konkretne cele, w których przebywał powód, były w takim stanie. Odnośnie Zakładu Karnego w S. Sąd Okręgowy zauważył, że co prawda pawilon (...) wymagał generalnego remontu, jednak - jak wynikało ze sprawozdania z wizytacji tej jednostki penitencjarnej - w miarę możliwości finansowych cele znajdujące się w najgorszym stanie technicznym były stopniowo odnawiane.

Sąd Okręgowy powołał się na to, że orzecznictwo ETS, ETPCZ oraz Sądu Najwyższego (por. wyrok z dnia 28 lutego 2007 roku, sygn. akt V CSK 431/06) wskazuje na możliwość zasądzenia zadośćuczynienia z tytułu naruszenia kumulatywnego podstawowych standardów wykonywania kary pozbawienia wolności, w postaci niezapewnienia każdemu osadzonemu oddzielnego miejsca do spania albo nieoddzielenia urządzeń sanitarnych od reszty pomieszczenia. Uznał jednak, że w niniejszej sprawie brak było podstaw do przyjęcia, iż powód w takich

warunkach odbywał karę pozbawienia wolności, w szczególności, że brak było oddzielenia kąpka sanitarnego od reszty celi mieszkalnej, wskazując na to, że w obu jednostkach penitencjarnych powód miał węzeł sanitarny wydzielony od pozostałej części pomieszczenia albo za pomocą ścianki albo parawanu, a przy tym odpowiednio wentylowany (wentylacja grawitacyjna). Zdaniem tego Sądu także to, że nie we wszystkich celach powód miał zapewnioną ciepłą wodę, było zgodne z warunkami cyt. Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 października 2003 r., które określa standardy techniczne cel w sposób zgodny z aktami normatywnymi wyższego rzędu i nie powodujący naruszenia godności osadzonych. Sąd Okręgowy powołał się dodatkowo na to, że minimalny standard warunków lokalowych dla osób eksmitowanych do pomieszczeń tymczasowych również nie zapewnia ciepłej wody (por. art. 2 ust. 1 pkt 5a ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego, t.j. Dz.U. z 2005 r., Nr 31, poz. 266 ze zm.). W ocenie Sądu samo tylko osadzenie w przeludnionej celi nie skutkowało automatycznie naruszeniem dóbr osobistych powoda, skoro miał on zapewnione miejsce do spania, bezpłatną opiekę medyczną, wyżywienie zgodnie z przewidzianymi normami. W odniesieniu do powoda nie można było zatem mówić o niegodziwych, nieludzkich warunkach wykonywania kary pozbawienia wolności, gdyż miał on zapewnione o wiele lepsze warunki niż znaczna część osób przebywających na wolności, które - w przeciwieństwie do powoda - respektują normy prawa karnego, a które często bez swojej winy żyją w niedostatku i ubóstwie. Sąd Okręgowy podzielił w niniejszej sprawie pogląd wyrażony w wyroku Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 11 października 2012 r. (I ACa 455/12, LEX nr 1237235), w którym wskazano, że o naruszeniu dobra osobistego w postaci uchybienia godności osadzonego w zakładzie karnym nie można mówić w przypadku pewnych uciążliwości lub niedogodności związanych z pobytem w takim zakładzie, polegających na niższym od oczekiwanego standardzie celi czy urządzeń sanitarnych, bowiem dla wielu ludzi nie odbywających kary pozbawienia wolności warunki mieszkaniowe bywają często równie trudne. Godność skazanego przebywającego w zakładzie karnym nie jest naruszona, jeżeli odpowiada uznanym normom poszanowania człowieczeństwa. W ocenie Sądu Okręgowego powód popełniając przestępstwa musiał liczyć się z orzeczeniem i wykonaniem wobec niego kary pozbawienia wolności w więzieniu, w którym z oczywistych względów nie ma komfortu. Sąd uznał też, że w stosunku do powoda postępowano z poszanowaniem jego praw i godności oraz w sposób zgodny z obowiązującymi normami prawnymi, co rozwiewa wątpliwości co do tego, że niedogodności związane z przebywaniem we wskazanych jednostkach penitencjarnych wywołały u powoda cierpienia psychiczne i fizyczne. Sąd Okręgowy uznał też za niewykazane pogorszenie stanu zdrowia powoda, wskazując na to, że powód na tę okoliczność nie przedstawił żadnych wniosków dowodowych, które pozwalałyby na ustalenie, że stan zdrowia powoda uległ pogorszeniu w związku z warunkami osadzenia oraz że z powodu pogorszeniem stanu zdrowia powód poniósł jakiegokolwiek koszty. Odnosząc się do podniesionego przez stronę pozwaną zarzutu przedawnienia roszczeń, Sąd Okręgowy uznał, że byłby on skuteczny zaledwie w niewielkim zakresie – co do roszczeń związanych z osadzeniem powoda w okresie wcześniejszym niż 3 lata przed wniesieniem pozwu (art. 442¹ § 3 k.c.), ale tylko wówczas, gdyby powód udowodnił zasadność dochodzonych roszczeń.

W apelacji od tego wyroku powód zaskarżył wyrok w całości, wnosząc o jego zmianę poprzez uwzględnienie powództwa. Z treści uzasadnienia apelacji wynikało, że powód kwestionuje prawidłowość dokonanej przez Sąd Okręgowy oceny materiału dowodowego, w tym zeznań świadków i powoda na okoliczność warunków pobytu we wskazanych jednostkach penitencjarnych. Powód powoływał się również na to, że do minimalnej powierzchni celi przypadającej na jednego osadzonego (3 m²) błędnie została wliczona powierzchnia kąpka sanitarnego. Wskazał też, że sam fakt pobytu w przepelnionej celi, skutkujący cierpieniem powoda, winien być podstawą przyznania mu zadośćuczynienia.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja powoda nie zasługiwała na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy prawidłowo – nie naruszając reguł określonych w art. 233 § 1 k.p.c. – ocenił materiał dowodowy zgromadzony w niniejszej sprawie i poczynił na jego podstawie ustalenia faktyczne. Dokonał także właściwej oceny prawnej, uznając, że brak jest podstaw do twierdzenia, że w okresie pobytu powoda w wymienionych w pozwie jednostkach penitencjarnych doszło do naruszenia dóbr osobistych powoda, do wyrządzenia mu krzywdy, która winna

być zrekompensowana zapłatą zadośćuczynienia, a tym samym do zastosowania przepisów art. 24 § 1 k.c. i art. 448 k.c. Powód swoje żądania opierał przede wszystkim na fakcie osadzenia go w warunkach przeludnienia, jednak z materiału dowodowego nie wynikało, by w Zakładzie Karnym w S. w czasie pobytu tam powoda występowało w ogóle przeludnienie t.j. by nie były zachowane normy powierzchni cel przypadającej na jednego osadzonego (nie tylko cel, w których przebywał powód, ale w ogóle wszystkich cel). Ze złożonego do akt zestawienia wynikało, że powierzchnia przypadająca na jedną osobę w celach zajmowanych przez powoda wynosiła od 3,32 m² do 4 m² i 5,49 m². Powód przebywał tam w celach przeznaczonych maksymalnie dla 5 osób i tyle osób (łącznie z powodem) w nich przebywało. Z danych statystycznych dotyczących Aresztu W.- G. wynikało z kolei, że w okresie od stycznia 2009r. do kwietnia 2009r. problem przeludnienia w ogóle nie występował także w tym Areszcie. Zaludnienie w wysokości 104% i 106%, występujące tam w maju i czerwcu 2009r., nie dotknęło zaś powoda, skoro - jak wynika z treści odpowiedzi na pozew - powód przebywał w celach o powierzchni 15,67 m² i 14,36 m² przeznaczonych dla maksymalnie pięciu osób i czterech osób. Sam powód wskazywał też na to, że zamieszkiwał w celach, w których przebywało maksymalnie 5 osób. Obecnie w apelacji przyznał zaś, że przebywał także w celach, w których powierzchnia na jednego osadzonego była wyższa niż wymagane przepisami 3 m². Sąd Okręgowy zasadnie również uznał, że nie został potwierdzony zarzut powoda dotyczący braku oddzielenia kącików sanitarnych od reszty pomieszczenia. Z zeznań samego powoda oraz zgłoszonych przez niego świadków wynikało bowiem, że w celach zamontowane były parawany wydzielające ten kącik, a w Zakładzie Karnym w S. powód przebywał nawet w celach o całkowicie zabudowanym ścianami kąciku, wyposażonym także w instalację dostarczającą ciepłą wodę (pawilon A). Nawet, jeśli okresowo stwierdzano w czasie kontroli występowanie śladów zagrzybienia w kącikach sanitarnych czy odprysków farby na ścianach w celach oraz nawet, jeśli wyposażenie cel nosiło już ślady zużycia, to nie sposób uznać, by stan taki mógł świadczyć o poniżającym traktowaniu powoda przez pozwanego i by mógł skutkować naruszeniem jego godności czy też innych jego dóbr osobistych. Sam dyskomfort, przykre odczucia estetyczne, jakie mogły towarzyszyć powodowi przebywającemu w celi o niższym od oczekiwanego standardzie, nie mogą być podstawą do takiej oceny. Z treści dokumentów dołączonych do akt sprawy (poza protokołem z kontroli Powiatowego Inspektora Sanitarnego w S. z maja 2009r., a zatem z okresu, gdy powód jeszcze nie przebywał w ZK w S.) wynikało zresztą, że w obu jednostkach penitencjarnych sukcesywnie dokonywane były remonty, w rezultacie których wystąpiła istotna poprawa warunków bytowych (k. 78-99- protokół z wizytacji Aresztu Śledczego W.- G. z sierpnia 2009r.). Powód miał świadomość możliwości zgłoszenia skarg na warunki pobytu w jednostce czy to bezpośrednio administracji tej jednostki, czy też sędziemu- wizytatorowi (w ZK w S. zgłaszał skargi dotyczące utrudnienia korzystania ze świetlicy oraz wnioski o przeniesienie do innej celi z uwagi na konflikt charakterów ze współosadzonym), mimo to w Areszcie W.- G. i w ZK w S. nie zgłaszał żadnych skarg dotyczących warunków mieszkaniowych. Z treści zeznań świadka T. wynikało też, że powód także w gronie samych osadzonych nie uskarżał się na nic („nie pamiętam, żeby powód uskarżał się na cokolwiek”). Należy zatem uznać, że niedogodności związane ze standardem cel nie były dla niego tak dotkliwe, jak obecnie w pozwie i w apelacji powód podnosi, że nie naruszały jego dóbr osobistych i nie wywoływały poczucia krzywdy. Nie skutkowały one – jak prawidłowo ocenił Sąd Okręgowy – także pogorszeniem stanu zdrowia powoda, bowiem powód nie przedstawił żadnych dowodów, z których wynikałoby, by występowały u niego dolegliwości mające związek z warunkami pobytu w jednostce penitencjarnej.

Mając powyższe na względzie Sąd Apelacyjny oddalił apelację powoda jako niezasadną na podstawie art. 385 k.p.c. O kosztach zastępstwa procesowego strony pozwanej w postępowaniu apelacyjnym Sąd orzekł na podstawie art. 102 k.p.c., uwzględniając obecną sytuację życiową powoda uniemożliwiającą mu zapłatę tych kosztów.